

Gozdni red da ali ne, ali je to sedaj vprašanje?

Delo v gozdu je vedno bolj razpeto med navideznim prepadom, to je tradicionalnim pojmovanjem izkoriščanja gozdov, in vse bolj poudarjenim trajnostnim zagotavljanjem ostalih neproizvodnih funkcij. Prvo je pod močnim pritiskom kratkoročnih ekonomskih interesov, drugo pa se z novimi znanji gozdarske stroke in ozaveščenostjo javnosti vedno bolj postavlja v ospredje kot dolgoročna opredelitev za delo v gozdu. Med obema poloma dejansko ni nasprotij, le obe plati je treba, tako kot življenjsko pot gozda, gledati s perspektive nekaj deset prihodnjih let. Tu je tudi ključ strokovnega dela gozdarstva, ki mora biti sposobno zagotoviti hkratnost trajnosti vseh funkcij gozdov in ekonomsko donosno izkoriščanje gozdov.

Poskus zblizanja obeh bregov na majhnem delu tega razkoraka je bil posvet Gozdni red, ki ga je organizirala Zveza gozdarskih društev Slovenije oktobra 2000 na Hrušici. Gozdni red je le majhen drobec v celostnem gospodarjenju z gozdovi. V celotni porabi časa, gledano zgolj z vidika poseka in izdelave, predstavlja gozdni red po odredbi o določitvi normativov do 30 % dodatnega časa. To ni veliko, če prištejemo preostali potreben čas in stroške za spravilo lesa, gozdnogospodarsko in gozdnogojitveno načrtovanje, obnovo gozdov, gozdnogojitvena in varstvena dela ter vsa ostala administrativna dela, vezana na načrtovanje in proizvodnjo.

Nasprotnost hotenj kot problem gozdnega reda je skoraj v celoti zožena na beljenje panjev iglavcev in bresta ter zlaganje vej v kupe. Beljenje panjev in zlaganje vej v kupe je predpisano v podzakonskem aktu Pravilnik o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Ur. l. RS, št. 55/94). Pravilnik določa, kdaj in kako mora biti sečišče urejeno po poseku in spravilu. Izjeme so dovoljene le v primeru časovnega odstopanja, to je, če z drugimi predpisi ali odločbo Zavoda za gozdove Slovenije ni določen krajši rok. Drugi podzakonski akt, ki ureja področje gozdnega reda, je na podlagi Uredbe o koncesiji za izkoriščanje gozdov v lasti Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 34/96) izdana Odredba o določitvi normativov za dela v gozdu. Odredba v normativnem delu pod točko 1.7 *Gozdni red* deli le tega na minimalni gozdni red in popolni gozdni red. Popolni gozdni red je po odredbi treba izvajati le na površinah, kjer je to predvideno s podrobnim gozdnogojitvenim načrtom. Torej že sami predpisi s svojo vsebino vnašajo nejasnost v izvajanje gozdnega reda.

Seveda bi se obnašali neodgovorno in podcenjujoče, če bi ob problemu zgolj zamahnili z roko. Stroški, ki nastajajo pri izvajanju gozdnega reda v slovenskih gozdovih, se ocenjujejo kar na nekaj sto milijonov tolarjev letno. Na drugi strani pa lahko opuščanje gozdnega reda - beljenje panjev in zlaganje vej v kupe - vodi v obsežne kalamitete. Posledice kalamitet na gozdne ekosisteme so dolgotrajne in njihova sanacija skoraj vedno presega vrednost uničenih sestojev. Reševanje tega problema bi bilo lahko vzor reševanja problemov v gozdarstvu. Sodelovati morajo vse strukture. Sedaj, ko imamo problem jasno določen, se mora klobčič pričeti odvijati najprej z raziskovalnim delom, ki bo dalo jasne usmeritve tistim, ki pišejo podzakonske akte. Zavod za gozdove Slovenije, lastniki gozdov in izvajalci del v gozdovih pa bi morali predpisano prenesti v vsakdanje delo z gozdom.

Ker je v gozdarstvu Slovenije kar nekaj podobnih vprašanj, bi bilo za prihodnost stroke dobro, če bi predstavniki vseh subjektov gozdarstva na ustreznem mestu pričeli dialog in določili prioritete pri reševanju problemov. V tem dialogu bi se zblížalo poglede in stališča, predlagalo bi se raziskovalno delo, ki bi bilo usmerjeno v prakso, ter sodelovalo bi se pri nastajanju pravnih aktov, vezanih na gozdarstvo.

V upanju, da to niso zgolj sanje, se veselim trenutka, ko bo slovensko gozdarstvo zakoračilo v novo tisočletje, odločeno, da skupaj poišče pot ohranitve našega gozdnega bogastva, ob hkratnem zadovoljevanju vseh naših pričakovanj od gozda, vključno s pridobivanjem lesa.

Jošt Jakša